

ФАКТОРИ І УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОГНОСТИЧНИХ УМІНЬ КЕРІВНИКІВ ШКОЛИ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

Перцова Н.І.,
КЗ «Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
ЗОР,
м. Запоріжжя

Формування прогностичних умінь керівників школи потребує визначення факторів і умов щодо їх формування.

Термін «фактор» походить від латинської «factor» - діючий, такий, що створює. Під фактором розуміють причину, рушійну силу будь-якого процесу, що визначають його характер або окремі риси, суттєву обставину будь-якого процесу, або явища.

Під «умовою» звичайно розуміють ті обставини, за яких існує явище, в яких розгортається дія фактора. Іншими словами «умова» - це те, від чого залежить щось інше (зумовлюване); суттєвий компонент комплексу об'єктів (речей, їх станів, взаємодій), із наявності якого з необхідністю впливає існування даного явища.

Іншими словами під «фактором» розуміють причину, конкретну рушійну силу процесу, що здатна змінити один або декілька показників його якості, а під «умовою» - обставини, середовище, в якому діє фактор. «Умова» виступає як зовнішнє відносно предмету оточення об'єктивного світу, без якого предмет не може існувати.

Аналіз і порівняння визначення понять «умови» дозволяє віднести до них дві змістовні єдності: «все те, від чого залежить інше» і «середовище, обставини, в яких відбувається щось і без яких не можуть існувати предмети і явища.

Процес формування прогностичних умінь керівника школи не може відбутися, якщо певним чином не буде організованим, якщо він певним

чином не буде організованим і не будуть скоординованими дії всіх учасників педагогічних впливів, тобто не будуть створені умови для формування цих умінь в післядипломній освіті.

Серед умов, в яких формуються прогностичні уміння керівників школи, на наш погляд, можливо виділити такі групи умов: загальні соціальні, психологічні, педагогічні, організаційні, інформаційні, матеріально-технічні і фінансові.

Загальні соціальні умови: соціально-економічні особливості сучасного етапу розвитку країни, потреби оновлення освіти і школи як її центральної ланки і які висувають нові вимоги щодо професійної управлінської компетентності керівників шкіл. Загальні соціальні умови є об'єктивними. Вплив або зміни цих умов неможливі, але вони мають бути врахованими в процесі післядипломної підготовки керівників шкіл.

Психологічні умови: ті, що характеризують особистість керівника школи, його управлінську діяльність, психологічні властивості як суб'єкта діяльності, а саме: особливості змісту і характеру професійної управлінської діяльності керівника школи, рівень його професійної компетентності, усвідомлення потреб професійного вдосконалення, особистісна позиція, що виявляється в ставленні до розвитку власної професійної компетентності. Співставлення факторів формування прогностичних умінь керівника школи і психологічних умов щодо їх формування дозволяють зробити висновок, що в цьому випадку фактори стають умовами, а умови – факторами розвитку прогностичних умінь керівника школи в післядипломній освіті.

Педагогічні умови: якість навчального процесу в курсовий і міжкурсний періоди, його зміст, форми, методи, організаційні форми навчання, засоби, їх відповідність меті й умовам реалізації мети.

Організаційні умови: упорядкованість всіх педагогічних умов з одного боку, з іншого – координованість діяльності всіх суб'єктів науково-методичної підготовки керівників шкіл.

Інформаційні умови: ступінь науково-теоретичної і науково-методичної розробленості проблеми, сукупність інформаційних джерел.

Матеріально-технічні і фінансові умови: характер фінансування системи ППО, доступність всіх можливих джерел інформації, аудиторний фонд, обладнання навчальних кабінетів, тощо.

З метою визначення вагомості тих чи інших умов слухачі й експерти проранжували.

П'яте рейтингове місце посіли психологічні умови за оцінкою директорів шкіл, експерти визначили психологічні умови як найважливіші; загальне середнє рейтингове місце – 3. Значна розбіжність між оцінками керівників шкіл і експертів свідчить про розуміння і усвідомлення експертами на відміну від керівників шкіл принципів і механізмів, рушійних сил формування і розвитку професійної компетентності і зокрема прогностичних умінь керівників шкіл.

Література

1. Гершунский Б.С. Педагогическая прогностика: Методология, теория, практика. - К.: Вища школа, 1986.
2. Григораш В.В. Організація діяльності керівника школи. - Х.: Вид. група «Основа», 2011.
3. Куркин Е.Б. Организационное проектирование в образовании.- М.: НИИ школьных технологий.-2008.
4. Немченко С.Г. Рефлексивне управління загальноосвітньою школою. - Донецьк: «ЛАНДОН-XXI», 2010.
5. Олійник В.В. Дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті: організаційно-педагогічний аспект.-К.: ЦППО, 2001.
6. Підготовка керівника навчального закладу до управлінської діяльності в ринкових умовах.-К.: Логос, 2006.
7. Регуш Л.А. Психология прогнозирования: успехи в познании будущего.- СПб, Речь, 2003.